

maatschappijwetenschappen

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het bij de toets behorende correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden met inachtneming van het correctievoorschrift toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 73 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 Niet grappig: een staatsomroep?

1 **maximumscore 2**

voorbeeld van een juist antwoord:

- Het andere doel is om voor meer mensen nieuws/informatie/educatie te verzorgen 1
- Als informatie afgewisseld wordt met amusement of als informatie op een vermakelijke manier gepresenteerd wordt dan blijken meer mensen er naar te kijken (infotainment, entertainment-education) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

2 maximumscore 2

voorbeeld van een juist antwoord:

- In het idee “dat de publieke omroep niet moet doen wat de commerciële ook kunnen” klinkt de liberale opvatting door dat in de maatschappij veel dingen beter geregeld zouden kunnen worden via de markt dan via de overheid 1
- Welke programma’s door de televisie zouden moeten worden uitgezonden wordt vooral gezien als een probleem van het afstemmen van het aanbod op de vraag. De markt kan dit het beste regelen. In het Nederlandse omroepbestel krijgt de publieke omroep inkomsten via de overheid en dat verstoort de werking van de markt. Daarom moet de publieke omroep niet doen wat de commerciële ook kunnen 1

3 maximumscore 1

De eis dat het media-aanbod gericht is op en een relevant bereik heeft onder een breed publiek / algemeen publiek/ verschillende bevolkingsgroepen / leeftijdsgroepen / kleine doelgroepen.

4 maximumscore 2

voorbeeld van een juist antwoord:

- Programma’s met minder populaire klassieke dans of muziek/programma’s voor commercieel niet interessante minderheden/eucharistievieringen 1
- Dit programma past niet bij de commerciële omdat ze bij deze programma’s te lage advertentie-inkomsten zullen krijgen 1

5 maximumscore 2

voorbeeld van een juist antwoord:

Een onafhankelijk functionerende publieke omroep maakt een democratische rechtsstaat mogelijk omdat ze vrijuit kan berichten over alle zaken die voor democratische besluitvorming van belang zijn. Onafhankelijkheid houdt in dat geen enkele macht de inhoud van berichten kan bepalen en het publiceren van berichten kan verhinderen. Bij staatsomroepen zoals we die kennen in dictaturen, bepaalt de overheid wat wel en wat niet uitgezonden mag worden. Zo’n staatsomroep mag geen kritiek leveren op de overheid en is in feite een machtsmiddel in handen van de overheid.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

6 maximumscore 3

voorbeeld van een juist antwoord:

Technologische convergentie houdt in dat radio, tv, kranten en tijdschriften steeds meer naar elkaar toe zijn gaan groeien omdat ze allemaal gebruik maken van dezelfde technologieën en infrastructuur.

Door technologische convergentie is het nu mogelijk om zowel de krant als een tv-programma op je pc, laptop of smartphone te bekijken. Zendende en printmedia staan nu naast elkaar op hetzelfde apparaat en zijn elkaars directe concurrenten geworden. Bovendien biedt de publieke omroep haar nieuws 'gratis' aan terwijl de commerciële media altijd op zoek moeten naar een manier om te verdienen aan het bieden van nieuws. De publieke nieuwsvoorziening snoept dus potentieel betalende klanten weg van de commerciële en dat wordt als bedreigend ervaren.

voor het juiste gebruik of een juiste omschrijving van het begrip

technologische convergentie

1

voor het geven van een juiste uitleg

2

7 maximumscore 2

voorbeelden van mogelijke veranderingen met uitleg:

- De presentatie van nieuws en actualiteiten zal meer afgestemd worden op het grote publiek. Dus je krijgt meer nadruk op Human Interest en een meer amuserende presentatie van het nieuws. Dat trekt meer kijkers en daar valt aan te verdienen via reclame 1
- De inhoud van het nieuws zal mogelijk niet kritisch zijn ten aanzien van adverteerders. Van hen zijn de commerciële omroepen afhankelijk 1

Opgave 2 Geen politieke avonturiers - Verander het kiesstelsel

8 maximumscore 2

- De politieke cultuur in Nederland wordt onder andere gekenmerkt door (bijvoorbeeld een van de volgende): 1
 - compromissen zoeken
 - vermijden van polarisatie
 - meer harmonie dan conflict
 - het streven naar consensus
- De minister geeft duidelijk aan dat hij niet uit is op een confrontatie. Hij stelt zich in deze kwestie dienstbaar op ten aanzien van de Kamer en uit op deze wijze dat hij geen conflict of polarisatie zoekt 1

Vraag	Antwoord	Scores
9	maximumscore 3	
	<ul style="list-style-type: none"> • Medialogica 	1
	voorbeeld van een juiste uitleg:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Politici moeten zich profileren in het publieke debat. De twee PvdA-ers konden opvallen door een standpunt in te nemen dat afwijkt van het fractiestandpunt. De media besteden daar graag aandacht aan want media moeten aandacht van het publiek krijgen en hebben daar opvallende berichten voor nodig. 	2
10	maximumscore 1	
	De huidige kleine 'getuigenis' partijen zijn, net als het CDA, confessionele partijen dus ze delen een aantal opvattingen / ze kunnen elkaar steunen in de Kamer.	
11	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • Tekst 4 gaat over de eerste barrière. Die houdt in dat het verhogen van de kiesdrempel erkend is als een politiek probleem 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • De eerstvolgende barrière bestaat uit de afweging die gemaakt moet worden of het probleem belangrijk genoeg is om het op de agenda van de Kamer te plaatsen 	1

Opgave 3 Rotterdam pakt criminaliteit aan

12	maximumscore 4	
	<ul style="list-style-type: none"> • De rationele keuze theorie 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • De gelegenheidstheorie 	1
	voorbeelden van juiste uitleg:	
	<ul style="list-style-type: none"> • De tip 'doe ramen en deuren op slot' past bij de rationele keuzetheorie. In deze theorie staat de dader centraal. Volgens deze theorie maakt de dader een afweging van kosten en baten. Als een deur niet afgesloten is dan worden de 'kosten' om een huis binnen te gaan en iets te stelen erg laag en zal een potentiële dader daar eerder toe overgaan 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • De tip 'zorg voor een bewoonde indruk' past bij de gelegenheidstheorie. Bij deze theorie staat de gelegenheid centraal. Als de indruk bestaat dat de bewoners thuis zijn dan lijkt het alsof er geen geschikte gelegenheid is 	1

Opmerking bij de uitleg

Verschillende tips passen bij beide theorieën. Een punt mag alleen maar worden toegekend als bij een juiste combinatie van theorie en tip, ook een juiste uitleg gegeven wordt.

Vraag	Antwoord	Scores
13	maximumscore 3	
	<ul style="list-style-type: none"> • De burgemeester heeft een taak bij het inzetten van politie als de openbare orde in het geding is • De officier van justitie geeft leiding aan opsporingsonderzoek / beslist of overgegaan zal worden tot vervolging • Straatroof is een aantasting van de openbare orde. Straatroof is een criminele activiteit die zowel onder de verantwoordelijkheid van de burgemeester valt als onder die van de hoofdofficier van justitie 	1 1 1
14	maximumscore 3	
	<ul style="list-style-type: none"> • Geregistreerde criminaliteit is criminaliteit die vermeld wordt in politiestatistieken en rechtbankstatistieken <p>Drie van de volgende kanttekeningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Delicten kunnen anders geregistreerd zijn, waardoor ze in een andere categorie vallen dan die waar de focus op ligt. – Veel strafbare feiten komen niet ter kennis van de politie en worden dus niet geregistreerd. – De aangiftebereidheid kan verschillen per delict en in de tijd. Een aantal delicten komt dan niet in de cijfers tot uitdrukking. – Selectief opsporingsbeleid of selectieve aandacht kan de aantallen vertekenen. <p>indien drie kanttekeningen</p> <p>indien twee kanttekeningen</p> <p>indien één of geen kanttekening</p>	1 2 1 0
15	maximumscore 2	
	<p>bijvoorbeeld twee van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vergroten van de sociale controle (door bijvoorbeeld stadswachten, buurtpreventieprojecten en dergelijke). – Aanpassing van de bebouwde omgeving (zodat er bijvoorbeeld minder schuilplaatsen en vluchtroutes zijn en potentiële plegers altijd zichtbaar zullen zijn). – Beleid dat gericht is op het vergroten van de werkgelegenheid. – Beleid dat gericht is op het vergroten van de deelname aan onderwijs. <p>per voorbeeld</p>	 1
16	maximumscore 2	
	<p>twee van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Integraal veiligheidsbeleid legt de nadruk op het voorkomen van onveiligheid. Dat gebeurt ook in de Rotterdamse aanpak. – Burgers worden bij criminaliteitsbestrijding betrokken. – Samenwerking tussen verschillende partners. 	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 4 Europa op zoek naar positieve energie

- 17 maximumscore 2**
- Het Europees Parlement en 1
 - de Raad (van de Europese Unie) 1
- 18 maximumscore 3**
- voorbeeld van een juist antwoord:
- (Sociaal-)economische en andere non-gouvernementele organisaties zoals bedrijven, werkgeversorganisaties, werknemersorganisaties, milieugroepen 2
 - Deze actoren worden bij de besluitvorming betrokken omdat ze belanghebbend zijn/expertise kunnen inbrengen/belangrijk zijn voor het draagvlak van eventuele beslissingen 1
- 19 maximumscore 4**
- voorbeeld van een juist antwoord:
- Het barrièremodel beschrijft het politieke besluitvormingsproces als een proces dat bestaat uit het nemen van vier barrières. Bij iedere barrière wordt strijd gevoerd tussen mensen en groeperingen met tegengestelde belangen en opvattingen 1
 - Dit aspect is onder andere te lezen in de regels 53 - 59. Oost en West verdedigen verschillende standpunten 1
 - Het systeemmodel laat vooral goed zien dat politieke besluitvorming een doorlopend proces is en in wisselwerking staat met een omgeving. (Een maatschappelijke situatie roept problemen op die onderwerp worden van politieke besluitvorming; de besluiten veranderen de maatschappelijke situatie waarin weer nieuwe eisen voor de politiek ontstaan.) 1
 - Dit aspect is onder andere te lezen in de regels 43 - 46. Als Tusk zijn zin krijgt dan verwacht hij in de toekomst een andere verhouding met Rusland 1

Opgave 5 Eerste Kamer over levenslang toezicht

20 maximumscore 3

- De aggregatiefunctie van politieke partijen houdt in dat de wensen, eisen en belangen die binnen één partij leven vertaald worden in een partijstandpunt 1
- In tekst 7 staat dat Eerste Kamerfracties vragen stelden bij een wetsvoorstel. Uit figuur 1 blijkt dat fracties van diezelfde partijen in de Tweede Kamer al vóór gestemd hebben 1
- Leden van die partijen zitten kennelijk niet op één lijn. Daarom mogen wij twijfelen of de aggregatiefunctie door die partijen wel vervuld is 1

21 maximumscore 2

- Het dilemma dat hier een rol speelt betreft de overheidstaken rechtshandhaving en rechtsbescherming 1
- Met het voorstel van Teeven worden de mogelijkheden voor rechtshandhaving verbeterd maar dat zou wel eens ten koste kunnen gaan van de bescherming van de rechten van ex-gedetineerden 1

22 maximumscore 2

- De (mede)wetgevende taak. Ook goed: beleidsbepalende taak 1
- De Eerste Kamer wordt (zonder dat dat grondwettelijk is vastgelegd) geacht wetsvoorstellen niet zozeer inhoudelijk, als wel op hun verhouding tot bestaande wetten en de grondwet te beoordelen 1

Opmerking

Voor het noemen van het recht van amendement en/of initiatief mogen geen punten gegeven worden. De vraag gaat over verschil in taakuitvoering en niet over verschil in bevoegdheden.

23 maximumscore 3

- In de Klassieke School staat de gedachte centraal dat de mens vrij is in denken en handelen. De mens wordt verantwoordelijk geacht voor zijn eigen gedrag en wordt gezien als een rationeel handelend wezen 1
- De Moderne Richting stelde dat de mens grotendeels of geheel onvrij is in zijn denken en handelen. De mens is een product van endogene (biologische) en exogene (sociale en economische, fysieke, klimatologische e.a. factoren) invloeden die zijn gedrag bepalen 1
- De invloed van de Moderne Richting is te herkennen. Het wetsvoorstel levenslang toezicht gaat er van uit dat de ex-gedetineerde niet in staat zal zijn om zelf verantwoordelijkheid voor zijn gedrag te dragen en heeft daarom toezicht nodig om op het rechte pad te blijven 1

Vraag	Antwoord	Scores
24	maximumscore 3	
	<ul style="list-style-type: none"> • Conservatief beleid is gericht op behoud van/terugkeer naar traditionele waarden en normen. Bij 'conservatief' gaat het om beleid waarin de staat in zedelijk opzicht sterk sturend is 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Progressief beleid is gericht op maatschappelijke verandering in de richting van meer sociale gelijkheid en/of meer democratisering. De staat moet niet betuttelen 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Het wetsvoorstel voorziet in een sterk sturende rol voor de staat om het gedrag van de ex-gedetineerde binnen de heersende waarden en normen te houden en past daarom binnen een conservatief beleid 	1
25	maximumscore 3	
	<ul style="list-style-type: none"> • Voorbeeld van een hypothese is: In groep A zijn minder mensen die na vrijlating de wet overtreden dan in groep B 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Afhankelijke variabele is: het overtreden van de wet 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Onafhankelijke variabele is: het wel of niet van toepassing zijn van de nieuwe regeling 	1
26	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • In onze parlementaire democratie geldt voor alle burgers een principiële rechtsgelijkheid/gelijkwaardigheid 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Bij het samenstellen van twee gelijkwaardige groepen voor het onderzoek moeten mensen die vergelijkbare delicten gepleegd hebben een verschillende behandeling krijgen. Dat is in strijd met de rechtsgelijkheid/gelijkwaardigheid 	1

Opgave 6 Journalistiek in tijden van oorlog

27	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • Eén van de volgende citaten: <ul style="list-style-type: none"> – “StopFake toont tientallen voorbeelden ... in de oorlog in Tsjetsjenië of Joegoslavië.” (Regels 37-46) – “De media suggereerden dat we dat hadden gekregen van de separatisten: ‘Zo goed werden zij verzorgd’.” (Regels 62-64) – “Een dag later zag Stanko ... inderdaad mannen vermoordt.” (Regels 83-89) – “Wat me het meest trof ... en die geloven zij.” (Regels 89-93) 	1
	Voorbeeld van een toelichting:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Manipulatie heeft als doel het misleiden van anderen. In dit citaat staat dat mensen een verkeerd beeld van de werkelijkheid voorgeschoteld krijgen zonder dat ze dat weten 	1

Vraag	Antwoord	Scores
28	maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none"> • De journalistieke norm die niet wordt toegepast is ‘hoor en wederhoor’ • Hoar en wederhoor houdt in dat in een verslag van een conflict beide partijen aan het woord komen 	1 1
29	maximumscore 4 Voorbeeld van een juist antwoord: <ul style="list-style-type: none"> • Het bevrijdingsframe en het bezettingsframe • Het beschrijven van de situatie als een gevecht van de separatisten voor onafhankelijkheid bevat een positief moreel oordeel over het gedrag van de separatisten. Zij vechten voor hun vrijheid en dat is prijzenswaardig • Het beschrijven van de situatie als een gevecht waarbij de separatisten zich laten bijstaan door buitenlandse huurlingen die de lokale bevolking terroriseren bevat een negatief oordeel over het gedrag van de separatisten. De separatisten zijn bezetters en dat is afkeurenswaardig 	2 1 1
30	maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none"> • Redactiestatuut • In het redactiestatuut is vastgelegd dat de journalisten/redacteuren onafhankelijk zijn van de directie 	1 1

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in het programma WOLF.
Zend de gegevens uiterlijk op 28 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

- tekst 1 Wilfried Takken, NRCreader.nl, zaterdag 18 oktober 2014 [ingekort]
- tekst 2 Piet Bakker, De Nieuwe Reporter, 24 november 2014
<http://www.denieuwereporter.nl/2014/11/de-staatsomroep-van-sander-dekker-en-d66/>
- tekst 3 De Telegraaf, 21 november 2014
- tekst 4 <https://www.cda.nl/actueel/nieuws/> -> aangenomen resoluties partijcongres
- tekst 5 Bart Dirks, de Volkskrant 29 april 2015
http://www.volkskrant.nl/binnenland/rotterdam-pakt-criminaliteit-aan~a3986664/?akamaiType=HYPERD&__gda__=st=1434627564~exp=1434627574~acl=%2fbinnenland%2frotterdam-pakt-criminaliteit-aan~a3986664%2f%3fakamaiType%3dHYPERD%26__gda__%3d*~hmac=8dcd9c5b613bc7c6346e5f6af6c60dff667f403c027a661ecb60062a8d75b059
- tekst 6 Trouw 25 februari 2015
<http://www.trouw.nl/tr/nl/5009/Archief/archief/article/detail/3872910/2015/02/25/Europa-is-op-zoek-naar-positieve-energie.dhtml>
- tekst 7 https://www.privacybarometer.nl/maatregel/68/Levenslang_toezicht, 25 november 2014
- figuur 1 https://www.privacybarometer.nl/maatregel/68/Levenslang_toezicht, 25 november 2014
- tekst 8 <http://www.vn.nl/Archief/Politiek/Artikel-Politiek/Journalistiek-in-tijden-van-oorlog.htm4>
augustus 2014